

Διόρθωση

Σχολιασμοί

Άρθρο από το www.prlogos.gr

- Πρόκειται για ένα άρθρο τύπου του 2018, δηλαδή για ένα κείμενο ευρείας κυκλοφορίας. Αν και το θέμα του είναι ζήτημα της τότε επικαιρότητας, η απήχηση της ιστορίας και του ταπεινού παρόντος των Ρωμιών στην Κων./πολη είναι φανερή.
- Ο τότε βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ με επώνυμο, Μουμουλίδης, που μάλλον ενδεικνύει καταγωγή από τον Πόντο επισκέφτηκε την νυν Κων./πολη και αναφέρει ο δημοσιογράφος τον Οικουμενικό Πατριάρχη, την Μεγάλη του Γένους Σχολή και το Ζωγράφειο λύκειο.
- Το άρθρο τεκμηριώνει το κύρος εκείνης της ιστορικής πορείας και σε κύκλους που πιθανόν δεν είναι θρησκευόμενοι (πρόκειται για το κόμμα που επέτρεψε τον πολιτικό όρκο των δημόσιων υπαλλήλων και βουλευτών).
- Ξέρουμε ότι η σημερινή ελληνορθόδοξη κοινότητα στην Κων./πολη είναι πολύ μικρή. Ξεπερνούσε τους 100.000 το 1923, οπότε υπογράφηκε η Συνθήκη της Λωζάνης, με την οποία εξαιρέθηκε ο πληθυσμός των Ρωμιών στην Πόλη και στις δύο νήσους, Ίμβρο και Τένεδο, από την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών, ενώ σήμερα πρόκειται μόνο για 2,500 περίπου ψυχές. Η εξαίρεση έγινε αποδεκτή με δυσκολίες από την τουρκική πλευρά αλλά χάρη στην επιμονή των ελληνικών αρχών και των Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίες ήθελαν να κρατήσουν το νήμα της παράδοσης του Βυζαντίου που εκπροσωπεί το Πατριαρχείο, κάτι σημαντικό σε όλες τις ορθόδοξες χώρες. Έως σήμερα το ελληνικό κράτος υποστηρίζει όσα απέμειναν από το τα παλιό κέντρο του ελληνορθόδοξου πολιτισμού. (αυτοματική βίζα Σέγκεν για τους Πολίτες, υποστήριξη των σχολείων: καθηγητές, εγχειρίδια – με συντάξεις για τους άπορους Πολίτες)

- Αναφέρεται σε δύο σχολεία : η Μ του Γ. Σ. η οποία έχει μια μακριά ιστορία που ξεκινάει από το Βυζάντιο. Και είχε μετατραπεί σε σύμβολο σύγχρονου πολιτισμού στην ακμή της κοινότητας (το 1908 περίπου). Επίσης το Ζωγράφειο είναι εντυπωσιακό σύγχρονο κτίριο διπλά στο οθωμανικό λύκειο του Γαλατά Σαραϊ, το οποίο συμβόλιζε τον εκσυγχρονισμό κατά το γαλλικό πρότυπο της κρατικής εκπαίδευσης. Σημαντικό είναι ότι συγκρίνονταν τα δύο σχολεία χωρίς να έχουν την ίδια υποστήριξη τότε: ένδειξη των μέσων και του μορφωτικού επιπέδου των Ρωμιών τις τελευταίες δεκαετίες της Οθ. Αυτοκρατορίας. Και σήμερα προσπαθεί η συρρικνωμένη κοινότητα να διατηρήσει αυτό το σχολείο.
- Αναφέρεται επίσης τον συγγραφέα Γιώργο Θεοτοκά, ο οποίος ήταν Κων./πολίτης και έγινε σημαντικός στην Ελλάδα ως εκπρόσωπος της γενιάς των 1930. Το μυθιστόρημά του Ο Λεωνής είναι αφήγηση των παιδικών και εφηβικών χρόνων του και δημοσιεύθηκε από την Εστία. Κρατάει το Ζωγράφειο τη μνήμη της παλαιότερης συμβολικής, πνευματικής κεντρικότητας της Πόλης με τέτοιο όνομα που έδωσε σε Μαθητικό Συνέδριο.
- Πηγαίνει ο βουλευτής στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης την οποία έκλεισαν παράνομα κι αυταρχικά οι τουρκικές αρχές αλλά διατηρείται από το Πατριαρχείο και έχει πλούσια βιβλιοθήκη. Θα ήταν χρήσιμη εκπαιδευτική εστία για την ανανέωση του κληρικού των Ρωμιών και όχι μόνο αν μπορούσε να λειτουργεί ελεύθερα. Η επίσκεψη θυμίζει τις αρχές ότι το ελληνικό κράτος παρακολουθεί τις εξελίξεις σε αυτό το θέμα.
- Οι ελλαδιτικές προσπάθειες και από την μη θρησκευόμενη αριστερά όταν είναι στην εξουσία έχουν περιορισμένο αποτέλεσμα, το τέλος της κοινότητας φαίνεται να είναι αναπόφευκτη, αλλά είναι σημαντικές για τους ψηφοφόρους της Ελλάδας.

Ρωμιός / Έλληνας

- Δεν χρησιμοποιούνται με τον ίδιο τρόπο οι δύο λέξεις, αν και μπορούν να αναφέρουν τον ίδιο άνθρωπο!
- «Ρωμιός» βάζει έμφαση στην ιστορική συνέχεια με το Βυζάντιο, και στην χριστιανική ορθόδοξη θρησκεία.
- Επίσης, στα τουρκικά και ανάμεσα στους ελληνορθόδοξους της Τουρκίας, η λέξη *Rum* φανερώνει την τουρκική υπηκοότητα των Ρωμιών σε αντίθεση με τους Έλληνες (*Yunan*) οι οποίοι είναι πολίτες ενός ξένου κράτους.
- Στα τουρκικά επίσης, οι Ελληνοκύπριοι λέγονται *Rum*, ονομασία που δεν είναι δημοφιλής στην ελεύθερη Κύπρο την ίδια.
- Η διαφορά ενδεικνύει την πολιτική διαφορά μεταξύ δυο υπηκοοτήτων και διαφορά πλαισίου κοινωνικοποίησης.

Φωτογραφία

- Αν και βρίσκεται στο άρθρο που μόλις σχολιάσαμε, δεν πρόκειται για κλασική φωτογραφία τύπου. Δεν είναι πορτραίτο του Βουλευτή ή του Πατριάρχη οι οποίοι είναι οι κύριοι χαρακτήρες του κειμένου.
- Είναι φωτογραφία της Μεγάλης του Γένους Σχολής σε λόφο του Φαναρίου στη σημερινή Κων./πολη. Προσφέρει αφορμή για σκέψεις ή ονειροπόληση περί της ελληνορθόδοξης Ανατολής.
- Η εικόνα μας παρουσιάζει την περίεργη εγγύτητα μεταξύ της Μ.του Γ. Σχολής και ενός μιναρέ ο οποίος ανήκει σε μικρό τζαμί που χτίστηκε πρόσφατα, την εποχή της Δημοκρατίας της Τουρκίας, τόσο κοντά στο εμβληματικό κτίριο της Ρωμιοσύνης της Πόλης. Ο φωτογράφος επισημαίνει την παρακμή της ελληνόφωνης παιδείας στο ιστορικό τόπο και την άνθιση του λαϊκού Ισλάμ σε περιοχή η οποία ήταν πριν το 1955 πυκνό κέντρο των Ρωμιών και διατηρεί ως τώρα σημασία ως έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Τι συμβολίζει και πώς το κτίριο της Μ. του Γ. Σ.

- Ήταν ένα των πιο σημαντικών λυκείων των Ρωμιών στην Οθ. Αυτοκρατορία και λειτουργεί ως σήμερα με δυσκολίες και περιορισμένο αριθμό μαθητών.
- Είναι ως σήμερα επιβλητικό κτίριο που διακρίνεται ακόμα στο τοπίο, κάτι που δεν κολακεύει την τουρκικότητα του τόπου (Ξέρουμε ότι το καινούργιο τζαμί στο Τάξιμ χτίστηκε για να σχετικοποιήσει την σημασία στο δημόσιο χώρο της Αγίας Τριάδας).
- Καινούργιο κτίριο (τέλη του 19^{ου} αιώνα) στο υψηλότερο επίπεδο της εκπαιδευτικής αρχιτεκτονικής, διακοσμητικά στοιχεία: βιομηχανία της Ευρώπης, τρούλος σαν βυζαντινός ναός, γεωμετρικός μαϊανδρος... κλπ./ όπως και στην Τραπεζούντα, στην Καισάρεια... (1880')
- Ο μιναρές εμφανίστηκε πρόσφατα, εννοείται ότι το τζαμί είναι ταπεινό κτίριο, είναι σήμερα φτωχή περιοχή όπου οι κάτοικοι είναι πρόσφυγες από την ενδοχώρα. Σήμερα όμως τα τζαμιά χρησιμοποιούν ηχεία για το κάλεσμα για την προσευχή. Οι μαθητές αλλά και οι κληρικοί του Πατριαρχείου εκτίθενται στο κάλεσμα τακτικά και υπενθυμίζονται ότι βρίσκονται ως μειονοτικοί σε μουσουλμανική χώρα.
- Η πρόσθεση του τζαμιού στη συνοικία, και η τόσο στενή εγγύτητα του μιναρέ στο κτίριο της Σχολής είναι πολιτική, σχετικά διακριτική ταπείνωση των θεσμών και των ανθρώπων της σημερινής ρωμαίικης κοινότητας.
- Ως φωτογραφία λειτουργεί ως ισχυρή συμπερίληψη της δύσκολης θέσης των μειονοτικών στην Τουρκία.